## DALEKO U NAMA

Ovo su ti usne
koje vraćam
tvome vratu.

Ovo mi je mjesečina
koju skidam
sa ramena tvojih.

Izgubili smo se
u nepreglednim šumama
našeg sastanka.

U dlanovima mojim
zalaze i sviću
jabučice tvoje.

U grlu tvome
pale se i gase
zvezde moje plahe.

Pronašli smo se
na zlatnoj visoravni
Daleko u nama.

*Vasko Popa, 29. decembar 2025.*

## ZEMLJA

Ne postoji vatra
postoji samo onaj koji gori.

Ne postoji voda
postoji samo onaj koji tone.

Ne postoji svetlost
postoje samo oči koje vide.

Ne postoji bol
postoji samo onaj koji pati.

Ne postoji pesma
postoji samo onaj koji uzalud peva.

Ne postoji smrt
postoji samo onaj koji više ne postoji.

Kiša je.
Klija. Umire.

*Pavle Popović, 26. decembar 2025.*

**IZMEĐU DVA NEPRIJATELJA**

Između dva neprijatelja, netko treći radi o
glavi, upravlja oružje, tjera u samrtnu obljubu.

I pobjednici i pobijeđeni poraženi su prije nego
im ishod borbe bude jasan, prije nego što se mrtvi
osjete I prebroje.

U trenutku kada se oba tabora odlučuju na
bijeg, umirući glasnik donosi vijest o odlučujućem
okršaju koji se, neslućen, riješio iza leđa svih.

Njegovu ishodu treba se pokoriti.

*Zvonimir Mrkonjić, 22. decembar 2025.*

## NEMATI PROŠLOSTI JE OSTATI BEZ BUDUĆNOSTI

Nemati prošlosti je ostati bez budućnosti.
Ali ako tamo ostanemo, ako se tamo zaglibimo,
budućnost zbog koje smo se u nju vratili
postaće nedostižna.
Proći će pre nego što shvatimo
da je sve – sadašnjost.
Da je sve uvek u istoj ravni.
Da je nerazumevanje onoga što je bilo juče
jemstvo da ćemo još manje razumeti
ono što nas čeka,
a najmanje ovo što danas radimo.

*Borislav Pekić, 19. decembar 2025.*

## MORA

Šta to radiš sine?
Sanjam, majko. Sanjam, majko, kako pjevam,
a ti me pitaš, u mom snu, šta to činiš, sinko?
O čemu, u snu, pjevaš, sine?
Pjevam, majko, kako sam imao kuću.
A sad nemam kuće. O tome pjevam, majko.
Kako sam, majko, imao glas, i jezik svoj imao.
A sad ni glasa, ni jezika nemam.
Glasom, koga nemam, u jeziku, koga nemam,
o kući, koju nemam, ja pjevam pjesmu, majko.

*Abdulah Sidran, 15. decembar 2025.*

## NOĆ

Kad su poslednji iz pijane lađe
zaključali vrata
i spustili roletne
kada je čovek u košulji i papučama
proverio da nema lopova u blizini
pa zatvorio kapiju
i brzo se uvukao u kuću
kada je žena pogledala niz stepenište
da li je prazno
i da li je zatvoren ulaz
ka tavanu
kada su čuvari oterali prosjake
sa pragova
kada su gole ženske ruke
na petom spratu
zatvorile prozor
i ugasile svetlo
kada su ptice
završile raspravu među lišćem
i zaspale kao plodovi na grani

tada je ulicom prošao jedan pas
i javile su se zvezde.

*Pavle Popović, 12. decembar 2025.*

## U VRTU MOG PRIJATELJA

U vrtu moga prijatelja
opet dozrijevaju breskve.
Trudne pčele
nadlijeću sjenati prozor,
gdje je znao sjediti,

s kojeg me tisuću puta zvao.

I sada stoji klupa
kraj gredica modrožutih maćuhica.
Mala, sijeda žena,
ko izokvirena iz neke stare slike,
na klupi plete.

Neću je zvati.
Tko zna, ne bi li se rastužila
videći me odrasla?

Ostaje mi da gledam sjenati prozor,
nad kojim nadlijeću trudne pčele.
Ondje je neki dječak zamišljen sjedio
U teškoj opojnosti ljetnih popodneva.
Neću ga zvati.

*Dubravko Ivančan, 8. decembar 2025.*

**PROBADANJE**

Prašina arene zahrđala do sumornog crvenila od krvi četiri bika,
Popodne skončava loše s okrutnom gomilom,
Ritualna smrt svaki put fušerski odigrana sred spuštenih ogrtača,
Loše odmjerenih uboda,
Najjača volja činila se volja za ceremonijom. Gojazan, tamnoput,
U svom bogatom žutilu, s resama, kićankama, rojtama, pikador
Izjaha ka petom biku stežući koplje i polako ga spuštajući
Dole u pognuti vrat bika. Tegobna rutina, ne umjetnički rad.
Poriv za umjetnošću počeo je tek sa rogom bika koji je u tajcu
Gomile podigao zaobljeni ljudski oblik. Čitav čin formalan,
Dotjeran kao ples. Krv besprijekorno puštena iskupila je ukaljani zrak,
Prostotu zemlje.

*Sylvia Plath (prevela Esma Hadžiselimović), 5. decembar 2025.*

## SOLIDNA GRADNJA

Život je kratak, mada to krijem od svoje djece.
Život je kratak, a ja sam svoj
skratila na hiljadu slasnih, nepromišljenih načina,
hiljadu slasno nepromišljenih načina
koje ću sakriti od svoje djece. Svijet je barem
pedeset posto grozan, i to je konzervativna
procjena, iako to krijem od djece.
Na svaku pticu dođe kamen bačen na pticu.
Na svako voljeno dijete, jedno dijete slomljeno,
strpano u vreću, utopljeno u jezeru. Život je kratak
i svijet je barem napola strašan, i uz svakog
dobrog stranca, dođe jedan koji bi te slomio,
iako to krijem od svoje djece. Pokušavam
da im prodam ovaj svijet. Svaki pristojan agent za
nekretnine, vodeći te kroz totalnu rupčagu, cvrkuće
o solidnoj gradnji: Ovaj bi prostor mogao biti lijep,
zar ne? Ti bi ga mogao učiniti lijepim.

*Maggie Smith (prevela Esma Hadžiselimović), 1. decembar 2025.*

## SPOJENE SMO POSUDE

Spojene smo posude.
Neprekidno pijem nečiju gorčinu.
Nasmijem se usred plesa,
a ruke u gvožđima.

Čiju to kušam nevjeru?
S kakvom se hrvem mržnjom, osvetom?

Slatke riječi s nekog tuđeg nepca
izrane mi usnice.

Spojene smo posude.
I sva mi je utjeha što toliki
u svom jadu nose tihu vatru
moje radosti što jesam.

Ponekad zaprepašteni guše se u oluji
koja vitla iz mog bijesa.

Kušam usnu nepoznate djevojke.
No i moj zagrljaj putuje
kao zlatni pečat
rastuženim posteljama svijeta.

*Slavko Mihalić, 28. novembar 2025.*

**IGRA**

Još uvijek traje igra bosonogih
dječaka na vlažnoj livadi
a mi se razišli.
Srljali smo raspjevanim krilima
u dubinu vidokruga
zatravljeni
nekom strašnom eksplozijom.
Možda se sada pomalo i
vraćamo.
Gluhi i slijepi od plamena
koji bijaše
samom sebi svrha.

*Slavko Mihalić, 24. novembar 2025.*

## KAD BIH SE PONOVO RODIO

Kad bih se ponovo rodio
i mogao birati
ne bih izabrao ovaj jezik,
ni ovo zanimanje.
Ni ovaj znak vjere
ni ovu vjeru bez nade.
Ne bih prihvatio da me ubojice
uče pravdi.
Ne bih izabrao ovo vrijeme,
ni ovu zemlju
u kojoj utjehe nema.
Ni ovu braću koja su me prodala.
Ni ovaj narod što svoje sinove
prinosi teletu od zlata.
Bacio bih svoje ime.
Jedino bih ponovo
izabrao tebe
što te u svakom danu
tisuću puta dodirnem
pogledom odanosti i sjaja.

*Mile Stojić, 21. novembar 2025.*

## BALADA O PUTU

O Thomas Morus
Učeći o tvome vremenu sreće
Naučili smo da ono i ne postoji
Umjesto na istok pješačili smo na sjever
Mislili smo da je tamo mjesto
Gdje klica može stići cvijet

Prelijetali smo more po more
Kao selice
Pješačili smo kopno po kopno
Znojavi lomeći nožne prste

Palili smo vatre odlažuć teret s leđa
Goniči su nam istresali žar lula u njedra
– Koračamo
– Koračamo
Znajući da nema mjesta
Za koje već
Ne znaju naši tamničari

O Thomas Morus
Na karti nigdje tog otoka
Naša rebra propuštaju slanoću mora
Ti ništa ne znaš o tome
Ako je tvoja slutnja bila lažna
Ti si nevin
Ako je tvoja namjera bila na zemlji
Ti si nevin

Ako ni jedno stablo nije raslo
Na velikoj vodi tvoga sna
Ti si nevin
Ali ako su tvoje riječi bile ključ
Ti si krvav tamničar
Thomas Morus

Koje kopno tražismo
Jer krilo nam nije našlo tlo
Na kojem si samo ti stajao
Koji pogled nam je govorio
Da vidi što nije vidio
Koja obala koja hrid
Koja čista crta smrti

O Thomas Morus
Učeći o tvome vremenu sreće
Naučili smo da ono i ne postoji
Oni koji su to shvatili prije
Napravili su dobar posao
Rasprodavši mjesto kojeg nema
A mi smo kao za inat
Pokupovali sve te tapije na zemlju
Koje nigdje nije bilo
Do u tvom i našem snu
Thomas Morus.

*Mate Ganza, 17. novembar 2025.*

**ŠLEMOVI**

(A zamisli burdelj s foteljama od pliša…)

A zamisli burdelj s foteljama od pliša
pun bačenih flaša konzervi i piva
na prozoru je nacrtana kiša
u naručju duge jedna breza pliva

i s mutnim kapima znoja u mahovini pod pazuhom
nežnom mišicom zaklonivši lice
prekrštajući nogu božansku bosu
žena iz usta vadi ukosnice
i zabada ih u podignutu kosu!

A onde u rovu, u podrumu bitke,
rđaju šlemovi na kiši i horizont se ljulja.
Kad bi makar preživeli mogli poslije bitke
skuvati u šlemu šačicu pasulja,
jadikuje vojnik, puška mu visi o grani,

šlem se presijava u bitisanju vetra,
vojniče, pljuni u šake, uzmi ašov, zamani,
i kopaj svoju blisku budućnost, duboku pola metra.

*Ljubomir Simović, 14. novembar 2025.*

## DOMODRŽNICE

Žene koje peru košulje lopovima,
koje ubicama presvlače postelju;

žene koje kuvaju lipov čaj
i sipaju ga prehlađenim dželatima;

koje izdajnicima rukavice pletu,
i palikućama lampu nad večerom pale;

kojima niko nije toliko grešan
da ga ne okupaš, ne nahraniš, i ne ogreješ,

i niko toliko moćan
da mu ne pomogneš,

i niko toliko tuđin
da ga ostaviš u nevremenu pred vratima.

*Ljubomir Simović, 10. novembar 2025.*

## ČEŽNJA

Događa se to u jesenjoj noći,
kada pada kestenje po asfaltu
i kada se čuju psi u daljini,

i kada se tako neopisivo javlja čežnja za nekim,
tko bi bio dobar, naš, bliz, intiman, drug,
i kome bi mogli da pišemo pismo.
Ispovjedili bismo mu sve što leži u nama.
Pismo bi mu pisali, a njega nema.

*Miroslav Krleža, 7. novembar 2025.*

**KAD BI SE MOGLO OTPUTOVATI**

Kad bi se moglo otputovati,
kad bi se moglo sjesti na konja
i otići zauvijek, ili neku staru lađu
prevariti da nas odvede iz grada,
prijatelj bi ostavio prijatelja, mati bi ostavila djecu.
Kuće bi se raspukle od suza onih koji ostaju
planine bi zazelenile od pjesme onih koji odlaze.

Pa ne znam s kime bih htjela iščekati zoru
sa onima koji plaču, ili sa onima što pjevaju.
Jer koji plaču polako će se utješiti
a koji pjevaju umorit će se pjesme.

Ja nikad ne bih otputovala ni na konju ni na lađi
jer su mi ionako već daleko svi koje htjedoh zadržati blizu.
Jer nemam od koga da bježim. I zato jer se plašim povratka.

Ali kad bi se moglo otići zauvijek, i zaista otići sa pjesmom
mislim da bih se rastajala dugo od mjesta na kojima sam plakala.
I nikad ne bih zaboravila one koji su zbog mene, bar jednom
bili malo radosni i praštali mi nasmiješeni.

*Vesna Parun, 3. novembar 2025.*

## ŽIVOT

Sve to ne zavisi od mene.

Setim se kako beše lep,
nad vodama dubokim nekim,
kao Mesec beo,
sa lukom tankim I mekim,
jedan most.

I, vidiš, to uteši me.

Ne zavisi od mene.

Dosta je da tog dana,
zemlja oko mene zamiriše preorana,
ili da oblaci prolete,
malo niže,
pa da me to potrese.

Ne, ne od mene.

Dosta će biti ako, jedne zime,
iz vrta jednog zavejanog
istrči neko ozeblo, tuđe, dete
i zagrli me.

*Miloš Crnjanski, 31. oktobar 2025.*

## SLIKA IZ SUSEDSTVA

Bog sedi pred kućom
u večernjem rumenilu,
na drvenoj stoličici,

pije pivo,
puši jak duvan,
dimom goni komarce,
za to vreme njegovo drugo “ja“
u drugom obličju
udvara se nekoj seoskoj devojci koja posluje
u krčmi,
koja pere suđe,
koja šarenom krpom tare okno,
koja ogromne sise umiva u lavoru od
plavog porculana.

*Aleksandar Ristović, 27. oktobar 2025.*

**PREPOZNAVANJE**

Pošao sam da vidim Hrista.
Bio je prislonjen
leđima
uz belo drvo.
Nag
do pojasa
i u vunenim čarapama.
Reče mi
žmireći zbog jake svetlosti:
“Okreni se
i
idi. “
Tako sam i učinio.
Promicao je gotovo crn prolećni sneg.

*Aleksandar Ristović, 24. oktobar 2025.*

## VARVARI

*Kai tora tha genoume horis barbarous,*
*Oi anthropoi autoi esan mia kapoia lysis*
*Kavafi*

Najzad, glasnici su došli i rekli:
Varvari dolaze.
U gradu se spremaju da ih dočekaju:
Oduševljeni mladići već uzvikuju njihova imena
I žure da slave nove bogove.
Ne govore li pesnici kako su oni neko rešenje?
Sad pišu pesme u njihovu slavu
I čekaju dan kad će ih glasno čitati
Dok zadivljeni varvari (pod oružjem)

Budu pljeskali, i učili ih napamet.
Već vide svoje pesme velikim slovima ispisane
Okačene u pročeljima hramova
Iz kojih će izgnati onemoćala božanstva,
Vide biblioteke prepune svojih knjiga
Iz kojih će izbaciti priče što više nikome ništa ne govore.

Ali ne znaju pesnici da će oni prvi biti obešeni na gradskom trgu
Zajedno sa mladićima što su požurili da otvore kapije
I puste u grad one koje su tako željno čekali.

Jer varvari su varvari, i nisu nikakvo rešenje.

*Jovan Hristić, 20. oktobar 2025.*

## TE NOĆI SVI SU SE SKUPILI NA NAJVIŠOJ KULI

Te noći, svi su se skupili na najvišoj kuli:
Astronomi, matematičari, jedan vrač iz Sirije,

Da u zvezdama pročitaju slavu kralja kraljeva,
I izlože mu besmrtnost geometrijskim načinom.

Pred samo svitanje, klimnuše najzad glavama,
Saglasni u svojim tumačenjima. Odgovor zvezda
Bio je potvrdan, i trube objaviše
Slavu kralja kraljeva danu koji se rađa.

U palati ih je, za bogatom trpezom, čekao
Onaj kome su noćas zvezde zadale svoju reč,
I čija se budućnost prelivala kao sveže vino
Što je u zlatnim peharima čekalo zdravice.

Samo jedan od njih, neki mladić, tek savladao geometriju,
Nije bio sasvim ubeđen onim što pročitaše u zvezdama:
Jer zvezde uvek daju svoj odgovor smrtnima,
Ali na koje pitanje, to samo one znaju.

*Jovan Hristić, 17. oktobar 2025.*

**FEDRU***

I ovo još hoću da znaš, dragi moj Fedre, živeli smo
U vremenima sasvim očajnim. Od tragedije
Pravili smo komediju, od komedije tragediju:

A ono pravo: ozbiljnost, mera, mudra uzvišenost,
Uzvišena mudrost, uvek nam je izmicalo. Bili smo
Negde na ničijoj zemlji, ni mi sami,

Ni neko drugi: uvek tek za korak-dva udaljeni
Od onog što jesmo, onog što je trebalo biti.

O dragi moj Fedre, dok budeš šetao
Sa vrlim dušama, po Ostrvu blaženih,

Spomeni ponekad i naše ime:

Neka se njegov zvuk rasprostre zvonkim vazduhom,
Neka bar pođe ka nebu koje nikad ne dostiže,
Neka nam se bar u vašem razgovoru duše odmore.

** Fedar: mladi Atinjanin koji se pojavljuje u Platonovim raspravama kao idealan slušalac. Također, u širem, simboličnom smislu, on je neka vrsta intelektualnog saputnika.*

*Jovan Hristić, 13. oktobar 2025.*

**MODRICA**

Krv jurnu na to mjesto, tamno purpurna.
Ostatak tijela sav je blijed.
Boje bisera.

U otvoru stijene
More opsesivno usisava,
Jedna špilja cijelog mora središte.

Veličine muve,
Usuda znak
Gmiže niza zid.

Srce se zatvara,
More klizi natrag,
Zrcala su zastrta plahtom.

*Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. oktobar 2025.*

**USAMLJENOST VOJNOG ISTORIČARA**

Priznaj: moj posao je
ono što te plaši.
Zato me rijetko ko i zove na večeru,
premda, Bog sami zna, nije mi namjera da djelujem strašno.
Nosim haljine razboritog kroja
u neupadljivim bež tonovima,
mirišem na lavandu i idem frizeru:
nema kod mene nikakve proročanske grive,
sa zmijama u kosi, da plaši mlade.
Ako kolutam očima i mrmljam,
ako se hvatam za srce i vrištim od užasa
kao trećerazredna glumica
u sceni ludila,
radim to nasamo, i niko ne vidi
osim ogledala u kupatilu.

U načelu, mogla bih se složiti s tobom:
žene ne bi trebale razmišljati o ratu,
nepristrano vagati taktike,
ili gledati obje strane bez osude.
Žene bi trebale marširati za mir,
dijeliti bijele peruške da potaknu hrabrost,
bacati se na bajonete
da zaštite svoju djecu,
čije će lobanje ionako biti razbijene,
ili se, nakon što su više puta silovane,
objesiti vlastitom kosom.
To su uloge koje ulijevaju opštu utjehu.
To – i pletenje čarapa za vojnike,
i neka vrsta moralnog navijanja.
Također: oplakivanje mrtvih.
Sinova, ljubavnika i tako dalje.
Sve te ubijene djece.

Umjesto toga, ja govorim ono
što se, nadam se, može smatrati istinom.

Stvari neugodne, neuljepšane.
Istina rijetko prija,
posebno ne uz večeru,
premda sam ja dobra u svom poslu.
Moj zanat su hrabrost i zločini.
Ja ih gledam i ne sudim.
Zapisujem stvari onako kako su se desile,
kako je najvjernije ostalo zabilježeno u sjećanju.
Ne pitam zašto, jer to je uvijek uglavnom isto.
Ratovi se dešavaju zato što oni koji ih započinju
misle da mogu pobijediti.

U mojim snovima ratovi su raskošni.
Vikinzi svake godine napuštaju svoja polja
na nekoliko mjeseci ubijanja i pljačke,
onako kao što momci idu u lov.
U stvarnosti, bili su zemljoradnici.
Vraćaju se puni sjaja.
Arapi jašu u pohodu protiv Krstaša
sa sabljama što rezale su
svilu u zraku.
Jedan brz rez po vratu konja
i veliki oklop sruši se kao kula.
Vatra protiv metala.
Pjesnik bi rekao: romantika protiv banalnosti.
Kad sam budna, znam ja bolje.

Uprkos propagandi, nema čudovišta,
ili bar ne onih koji bi se mogli zauvijek sahraniti.
Ubiješ jednog, a okolnosti
i vijesti na radiju stvore drugog.
Vjeruj mi: čitave su se vojske
iskreno Bogu molile cijelu noć,
i opet bile poklane.
Brutalnost često pobjeđuje,
a kako će stvari završiti zna ovisiti
o izumu neke sprave, npr. radara.

Istina, hrabrost ponekad nešto znači,
kao kod Termopila. Ponekad to ko je u pravu –
iako apsolutna vrlina po opštem mišljenju,
ipak određuje pobjednik.
Ponekad se ljudi bacaju na granate
i prsnu kao papirne vreće pune crijeva
da spasu svoje drugove.
To mogu cijeniti.
Ali mnoge su ratove dobili štakori i kolera.
Oni – i krompiri,
ili nedostatak krompira.
Nema koristi kačiti sve te medalje
na prsa mrtvih.
Impresivno je, ali znam previše.
Velika junaštva samo me rastuže.

U interesu istraživanja
hodala sam mnogim bojištima
koja su nekad bila potoci
raskomadanih tijela
posuta rasprsnutim granatama i raspolovljenim kostima.
Sva su, kad sam stigla,
ponovo bila zelena.
Svako je nadahnulo poneki dobar citat u svoje vrijeme.
Tužni mramorni anđeli sjede kao koke
nad travnatim gnijezdima u kojima se nikad ništa ne izleže.
(Anđele bi se, zavisno od ugla kamere,
moglo opisati i kao proste, ili nemilosrdne.)
Riječ slava često se ponavlja na kapijama.
Naravno, uberem cvijet-dva
sa svakog mjesta, i upresujem ga
u hotelsku Bibliju – za uspomenu.
I ja sam od krvi i mesa, kao i ti.

Ali nema koristi tražiti od mene završnu riječ.
Kao što rekoh, bavim se taktikom.
I statistikom:

Na svaku godinu mira,
bilo ih je četiri stotine ratnih.

*Margaret Atwood (prevela Esma Hadžiselimović), 6. oktobar 2025.*

## HOĆE LI IŠTA O MENI ZNATI

Hoće li išta o meni znati onaj
što  noću će, uz lampu i mrak uokolo,
ove redove čitati?

Hoće li čuti drhat, i strepnju
srca koje misli, dok biskao bude
slovo svako i redak, ko brižna majka
kosu dječiju, češljem najgušćim?

Hoće li išta, išta, uistinu znati?
Il jedna će pustoš
u domu njegovom da zjapi i sja,
nad stolom i knjigom, dok sabran,
i težak od tuge, svoje,
ovu moju bude razgrtao,
vlat po vlat,
mrak po mrak?

*Abdulah Sidran, 3. oktobar 2025.*

## GOSPODIN MOJ

Zamijetite kako je numerisao plave vene
u mojim grudima. Osim toga, tu je i deset pjega.
Sad ide lijevo. Sad ide desno.
On zida grad, grad od mesa.

On je industrijalac. Gladovao je po podrumima
i, dame i gospodo, bio slomljen željezom,
krvlju, metalom, pobjedničkim željezom
smrti svoje majke. Ali on počinje iznova.
Sad mene konstruira. Obuzet je gradom.
Od sjaja riječi on me sagradio.
Od čuda betona on me oblikovao.
Dao mi je šest stotina uličnih znakova.
Dok sam plesala, sagradio je muzej.
Sagradio deset blokova kad sam se vrpoljila na krevetu.
Izgradio je nadvožnjak kad sam otišla.
Dala sam mu cvijeće i on sagradi aerodrom.
Za semafor je na crvenom i zelenom svjetlu dijelio
lilihipe. Ipak, u svome srcu kažem, idite djeco sporo.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. septembar 2025.*

**NOĆNA SMJENA**

To nije bilo srce što bije.
Taj prigušen tutanj, taj zveket
Udaljeni, nije krv u ušima
Što bubnja ni groznica

Da pokvari večer.
Buka je dolazila s vana:
Detoniranje metala
Prirodno, očevidno,

Za ova strašna predgrađa, niko se
Uplašio od toga nije, premda zvuk
Potresao je tlo udarcima.
Ustalio se kad sam prišla

Dok izvor tutnjave, otkriven,
Nije posramio plačno nagađanje:
Uokvireni u prozorima fabrike srebra
U Glavnoj ulici, to golemi

Dignuti čekići, kotači što se vrte,
Zaustavljeni u mjestu, puštaju da padne njina
Vertikalna tonaža od metala i drveta;
Osupnuti u moždini. Ljudi u bijelim

Potkošuljama kružili su, opslužujući
Bez stanke te podmazane strojeve,
Opslužujući, bez stanke, taj tupi
Neumorni čin.

*Sylvia Plath (prevela Esma Hadžiselimović), 26. septembar 2025.*

**IZBJEGLIČKI BROD**

Kao mokri kukuruzni škrob klizim
pored očiju moje bake. Biblija
pored nje, skida naočale.
Puding se zgušnjava.

Mama me odgojila bez jezika
Siroče sam svoga španskog imena.
Riječi su mi strane, sapliću se
na  mom jeziku. U ogledalu vidim
svoj odraz: bronzana koža, crna kosa.

Osjećam se zarobljena
na brodu izbjeglica.
Brodu što nikada ne pristaje.
*El barco que nunca atraca.*

*Lorna Dee Cervantes (prevela Esma Hadžiselimović), 22. septembar 2025.*

## GDJE TO BJEŠE U ONO DOBA

Mužu,
sinoć sanjah da
odrezali su ruke i noge tvoje.
Mužu,
ti tad si mi prošaptao
da nepotpuni sad smo oboje.

Mužu,
sve četiri u rukama
ko sinove sam i kćeri držala.
Mužu,
nagnula sam se dolje i njih
u čarobnim vodama prala.

Mužu,
smjestih svaki od njih
gdje na tebi spadao je prije.
"Čudo",
ti reče, i smijali smo se:
ko u imućnih bi naš smijeh.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. septembar 2025.*

## KAMO IDU MOJE KNJIGE

Sve riječi što ih skupljam,
i sve riječi što pišem,
neka rašire svoja neumorna krila

i nikad ne zastanu u svom letu
dok tvome tužnom srcu ne stignu
i zapjevaju ti u noći,
s onu stranu gdje vode teku,
olujno tamne ili zvjezdano sjajne.

*William Butler Yeats (prevela Esma Hadžiselimović), 15. septembar 2025.*

**MALA HIMNA**

Kad se noću probudim u strahu
od svijeta što ga ostavljamo djeci;
kad uplašim se da tijelo nije sveto,
i da je tama pala
na dobru zemlju; kad gradovi gore
ognjem što ga je naš rod raspalio,
i sve, i ništa
nije u našim rukama,

ustajem sam,
idem da nađem svoje dijete
kako spava u vlastitom zagrljaju u tami –
i kleknem tamo, i položim ruku
kao sitnu kišu na njegova drhtava prsa,
i osjetim njegovo srce
kako pjevuši svoju malu pjesmu –

i slušam, budan sjedim
i slušam: to malo srce
što pjeva himnu
života: *otvara se,*
*zatvara opet,*
*i otvara –*
stara, vječna muzika –
*došla je noć;*

*noć još nije došla.*
*Ne možemo se sada spasiti.*
*Možemo.*

*Joseph Fasano (prevela Esma Hadžiselimović), 12. septembar 2025.*

**MAHLER U NEW YORKU**

Kad izađem sada, vjetar me vuče
u grob. Izlazim
da razdijelim kosu djeteta koje sam ostavio,

a ono gura lice u moje rukave, da pomiriše vjetar.
Ako oca nosim sa sobom, nosim ga
kao konj što nosi jesen u grivi.

Ako se sjetim svog brata,
to je kao da je jelen kleknuo
u sobi u kojoj sam bio.

Klečim, i vjetar kleči u meni.
Šta znači imati istoriju, stado
zatrpano u sljepilu zime?

Pokušaj ušunjati se s dvije violine
u unutrašnjost očevih mrtvačkih kola.
Tu krcato je vrapcima.

Ponekad odem na polje,
a polje je golo. Samo vjetar,
koji mi se povjerava;

tu žena je s kantom mlijeka,

čovjek što naginje hljeb ka suncu;
tu je crno srce kobile

u mlijeku – ili je to vjetar, kako to on već radi?
Ne znam za vjetar, za način na koji putuje.
Znam samo da ponekad neko

podigne crnu violinu svog djetinjstva
i počne svirati – ona mu sjedi na ramenu
kao sitan sivi soko, uspavan u svojim povezima.

I da tako nosimo jedno drugo
jer tako bismo i sami htjeli biti nošeni:
ponekad s milošću, ponekad bez nje.

*Joseph Fasano (prevela Esma Hadžiselimović), 8. septembar 2025.*

**SVETAC**

*Marku V.*

Onaj što je u ratu ostao s onima bez oružja
iako je ime imao kao naoružani onaj što je i
svoje dijete pustio među njihovu djecu jer
ako je da umiru djeca neka ni njegovo ne ostane
živo svetac kada je umro na fejsbuku za njim
ostalo je sedam hiljada lajkova dvanaest hiljada
srca i pedeset i četiri hiljade suza a komentare
ni brojali nismo sve onih koji su naoružani svojom
patnjom i žrtvom radosno primali na se njegovu
neporecivu svetost svetac kad je umro ptice
na granama kukale u glas va vijeke va vijeke
va vijeke va vijeke

Onaj što je u ratu ostao s onima bez oružja

iako je ime imao kao naoružani narod onaj što je i
svoje dijete pustio među njihovom djecom
da živi ako je na djeci da ostanu živa svetac kad mu je
godina istekla po smrti i kada mu je fejsbuk
sam od sebe pomen dao lajkova dvanaest
srce jedno jedna suza i tri smijeha povrh
ispod imena mu ostalo a ptice na granama kukale
u glas su va vijeke va vijeke va vijeke va vijeke

*Miljenko Jergović, 5. septembar 2025.*

**ŽIVA LJEPOTA**

Jer su fitilj i ulje potrošeni, i studen
U krvnim žilama je, nezadovoljnom svome
Srcu sam naredio da zadovoljno bude
Ljepotom što u odlivu bronzanome
Il blještavu marmoru pojavljuje se, mada
Dok odlazimo, i ona odlazi, i biva
Ravnodušnija prema našoj samoći
No avet. O srce, ostarismo, a živa
Ljepota je za mlađe: nećemo joj moći
Danak divljeg plača platiti nikada.

*William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. septembar 2025.*

**NOVA LICA**

Ti koja ostari, ako umreš prva,
Ni mirisna lipa, ni katalpina drva
Hod živ mi neće čuti, neću ići tamo
Gdje kušasmo zube vremenu da skrhamo.

Neka se nova lica igraju opsjenama
Po sobama starim, nek svjetlo nadmaši tama,
Još po šljunku parka par naših sjenki skita,
Živa bića više od njih su sjenovita.

*William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. august 2025.*

## RUŽA SVIJETA

Ko je sanjao da ljepote ko snovi nestaju?
Zbog tih rujnih usana – tužna je gordost njina,
Tužna što više nova čuda se ne zbivaju –
Troja nesta u silnom pogrebnom sjaju,
Mrtva su djeca Ušnina.

Mi i radini svijet postasmo sjene:
A među ljudskim dušama kolebljivim
Što se povlače ko zimske bujice zamućene,
Ispod prolaznih zvijezda, ispod nebeske pjene,
Samotni njen lik još živi.

Poklonite se, arhangeli, u boravištu tavnom,
Prije vas, prije no što srca su kucati znala,
Umorna i blaga, ona uz Božji presto je stala,
On je stvorio svijet kako bi stazom travnom
Njezina noga hodala.

*William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. august 2025.*

## OBORENO VELIČANSTVO

Mada se nekad gomila skupljala čim se pokaže lice njeno
I starcima se maglile oči, samo ta ruka, kao neki
Posljednji dvorjanin koji brblja o veličanstvu oborenom
Na mjestu gdje je ciganski logor, pamti šta nesta navijeki.

Crte lica, srce kom smijeh blagost je znao da poda,
To preosta, ali ja pamtim šta nesta. Mnoštvu, koje
Sakupljaće se, biće neznano da istom cestom hoda
Gdje hodaše nešto što sjajnom oblaku sličilo je.

*William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. august 2025.*

**JEVREJSKO GROBLJE**

Kod Lenjingrada – jevrejsko groblje. Od trulog
drveta ograda koja se isheri.
Iza nje leže jedan kraj drugoga
pravnici, muzičari, trgovci, revolucioneri.

Za sebe su pjevali.
Za sebe štedjeli.
Za druge se umiralo.
Al prvo se plaćao porez,
poštovao se pristav,
i u tom svijetu, bezizlazno materijalnom,
tumačili su Talmud,
ostajuć soj idealista.
Možda su vidjeli više.
A možda – vjerovali slijepo.
No učili su djecu da su trpeljiva,
da ustrajna budu.
I nisu sijali žito.
Nikad sijali žito. Lijepo

legli bi sami, kao zrna,
u hladnu grudu.
I zanavijek zaspali.
A potom bi zemljom ih zasuli,
palili svijeće,
i, kad su zadušni dani,
skupe se gladni starci: svak glasom visokim tuli
o uspokojenju, a svi od gladi zadihani.
I oni su ga sticali
U vidu raspada materije.
Ništa ne pamteći.
Ne zaboravljajući ništa.
Za krivim plotom drvenim što gnjije,
četiri km od tramvajskog okretališta.

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18. august 2025.*

**ZAPIS NA PRAGU**

Ove pjesme, to nisam ja, iako sam ih ja napisao.
Ovi jauci, to nisam ja, premda sam ih zbilja uzdisao.
Moj pravi život, ja sam samo disao.

Jer ja živim i kad pjesma umre. Ja živim i kad patnja mine.
Ima u meni nemira dragog, a ima i moje širine.
Ja puštam i drugog da govori za me.
A i sam govorim druge same.

Ja ne marim čovjek biti ako sam umio ljude bogovski reći.
O, ja. Ja sam od sebe i manji i veći.
O, ja. Moj drugi i moj treći.

Ja ne sanjam o sreći. No ne sumnjam o sreći.
Gle ovog dvojstva i trojstva moga:

ima u meni tmine,
no ima u meni i vedrine.
I moja divna sloga.

*Tin Ujević, 15. august 2025.*

**OTROVNI MENTALITET MALOG GRADA**

Blaženi su oni koji nikada ne shvate
tragediju malog grada,
toliko srođeni sa njim, da ne znaju za bolje.

Ali kada osetite nešto od sveta, doživite mnogo šta, daljine, dubine,
i vratite se,
vidite isti onaj začarani krug iz koga mnogi nisu nikad izašli.
Vidite poraz, koji drugi predstavljaju pobedom,
ne znajući za bolje.

I otrovni mentalitet, koji svima nad glavom vijori,
ne puštajući drugoga da živi, voli i postoji.

Sve se prati, a malo šta prašta,
gde su groblja najčešća mesta okupljanja,
i dobar si tek kada te nema.

Nekome je teško da živi negde zato što ne zna nikoga,
kod mene je obrnuto, teško mi je da živim,
zato što ih sve znam.

Da ih ne znam, bilo bi mi lakše.

Zato putujem, a malo ostajem,
da bi mi se zadržala u sećanju lica,
od kojih nisam doživeo neko veće zlo.

Najteže je živeti u gradovima gde je sve uzaludno,
i gde se nikada ništa ne menja,
osim iluzije da će da se promeni.

Neće.

Uverio sam se u to hiljadu puta.

Tamo gde vlada policija, popovi i lopovi,
gde jedva da se čuje neki iskren glas.

Nema zanosa.

Osim još kod dece,

koju još nisu ubili u pojam, ali hoće,
samo se malobrojni izvuku.

Zamislite kako je meni,

koji sam navikao da radujem ljude,
izvodim poeziju,
živim slobodu.

Kome tamo to treba.

Odmah si lud,
odmah ti nešto fali.

Zato sam za mnoge nevidljiv,
samo dođem i brzo prođem,
ne očekujući ništa.

Pre sam im se dokazivao, objašnjavao nešto,
javljao svima.

Dugo već više ne.

Imam svoj svet.

Kome sam potreban, naći će me,
a ne da svima idem na noge.

Više ne.

Napokon sam odrastao.

Napokon sam se dokazao.

Pre svega sebi.

*Stefan Simić, 11. august 2025.*

**ODGOVOR PARA MNOGIH VREDAN**

Recite mi ime jednog dobrog čoveka.
Čekaću ovde tri dana, ako vam to treba.
Uzeću godišnji odmor zbog vašeg odgovora.
Vaš odgovor para vredi.
Ćutite.
Vaše je ćutanje nadaleko znano. Ono je
deo istorije. Deo vas. Ono je
vaša glava. Vaša je lobanja kavez
za divlju zver
ćutanja.
A mogli ste reći bilo čije ime.
Čak i moje.
A dobra su imena onih
koji ne postoje.

*Adam Puslojić, 8. august 2025.*

## GOLE GODINE

I tako, Henese, nedjelja je
i neko doba, jašta strano.
Pati se pljusak, ne prestaje
da taji drijemež u Fontani.

Ili skončati, ili dražiti
mučninu famom plahovitom:
...*fenjerima će pjesnike tražiti,*
*ali pjesnika neće biti!*

Mučno je, u jatu, ptica biti
između sivih – biti s šarom,
i kob svoju uznositi
ne sa cviljenjem, već sa žarom.

*Refik Ličina, 4. august 2025.*

## PRISPJEĆE KUTIJE SA PČELAMA

Naručila sam ovo, tu glatku drvenu kutiju
Četvrtastu kao stolica i skoro pretešku za podići.
Rekla bih da je lijes kakvog patuljka
Ili četvrtaste bebe
Da nema te silne buke u njoj.

Kutija je zaključana, opasna je.
Moram živjeti s njom preko noći
A opet ne mogu da se odvojim od nje.
Nema prozore, tako ne vidim šta je u njoj.
Ima tek mrežica neka, nema izlaza.

Stavljam oko na mrežu.
Mrak je, mrak.
Uz osjećaj roja afričkih ruku,
Sićušnih, stisnutih za transport,
Crne po crnom, srdito se veru.

Kako da ih pustim van?
Buka me plaši više od svega,
Nerazumljivi slogovi.
Kao rimska su gomila,
Maleni, kad su ponaosob, ali, bože, zajedno!

Prislanjam uho na ovaj bijesni latinski.
Nisam Cezar.
Samo sam naručila kutiju manijaka.
Mogu i da ih vratim.
Mogu ih pustiti da uginu, ne moram da ih hranim, ja vlasnica sam.

Pitam se koliko su gladni.
Pitam se bi li zaboravili da sam to ja
Ako bih otključala bravu i stala u pozadini pretvarajući se da sam drvo.
Tu je zlatna kiša, sa svojim žutim kolonadama,
trešnja sa njenim podsuknjama.

Možda će me odmah zanemariti
U mom svemirskom odijelu i pogrebnome velu.
Nisam izvor meda
I zašto bi sletjeli na mene?
Sutra ću biti slatki Bog, slobodu ću im dati.

Kutija je tek privremena.

*Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. august 2025.*

**MORA**

Po prvi put smo
čuli za more
u kletvama naših majki:

„da Bog da ti Crno more,
sine, kosti oglodalo!“

Pred tim kletvama
kao pred Sezamom
nijeme su nas uzgajale.

I dođe dan
i tuđa riječ
vrata nam kleta otvori.

Pogledaj majko,
sinovi tvoji,
kakva su sad mora preplivali

i koje obale
oglodanim
kostima svojim opkovali.

*Refik Ličina, 28. jul 2025.*

**ONI NE ŽELE TEBE**

Ti bi da prkosiš goničima? O, ja znam mnogo
bolju osvetu: dočekaj ih, predaj im se; neka te bace
u tamnicu.

Oni ne žele tebe, nego tvoje bježanje.

*Slavko Mihalić, 25. jul 2025.*

**JABUKA**

dugo sam se zadržala
na stablu
gorda, lijepa
crvena
kad je crv sumnje
ušao
u mene
pala sam i razbila
se kao kruška

*Nataša Mihaljčišin, 21. jul 2025.*

**DA LI DRVEĆE GOVORI?**

Da li drveće odgovori vjetru
kad im se ovaj obrati pozivom na razgovor?
Kao što neki od nas to čine, razgovara li
i drveće sa suncem?
Vjerujem da da – a ako to uvjerenje mora
počivati na dokazima, reći ću samo ovo:
Ponekad imaju mnogo toga da kažu.

Ali ima tu i više od toga.

Ako možeš čuti drveće u njihovim vedrim časovima,
onda ih svakako možeš čuti i kasnije,
kako jauču u pilani.

*Mary Oliver (prevela Esma Hadžiselimović), 18. jul 2025.*

## ČUVAR SNOVA

Donesite mi svoje snove,
Vi sanjari,
Donesite mi sve
Melodije srca
Da ih zamotam
U plavo platno od oblaka,
Daleko od pregrubih prstiju
Ovoga svijeta.

*Langston Hughes (prevela Esma Hadžiselimović), 14. jul 2025.*

## HARLEM

Šta se desi sa snom odgođenim?

Da li se osuši
Kao grožđica na suncu?
Ili zagnoji kao rana –
Pa procuri?
Da li zaudara kao pokvareno meso?
Ili se prekrije korom i šećerom –
Kao sirupom zaliveni slatkiš?

Šta se desi sa snom odgođenim?

*Langston Hughes (prevela Esma Hadžiselimović), 11. jul 2025.*

## RAD NA ČOVJEKU

Vidim – ljudi su odjedared nastali lijepi,
a sjećam se, prije stotinjak godina,
mnogo je bilo sakatih, kljastih,
hromih i ćoravih, grbavih, krastavih…
Čitavog čovjeka gotovo da nisi mogao sresti.
Bar ne u mehani ili na drumu
kojim su lutali hajduci, pustahije.

Narod se, jednostavno, proljepšao.
Nema nepravilnih, razrokih, hiljavih,
sklonili smo negdje čak i sumanute,
gotovo da nijedan razuman ne muca
u iole pristojnom društvu
ili na javnom mjestu.

Gdje nestadoše tolike nakaze,
mnogobrojna čudovišta?
Gdje su oni s jednim okom,
bez nogu gdje su invalidi?
Na sreću, pamet je ostala ista
te se misao oslanja na silu
baš kao u prvo vrijeme.
I to me tješi, čini me spokojnim.

Jer prije hiljadu godina bio sam Barbarin,
koji se iza granice, limesa,
iskreno divio Rimu.
Bio sam Hun i Avar, Got i Vizigot,
bio sam Travunjanin, Druid, Gal i Dačanin.
Liburn i Delmat, Japod, možda Ilir.

I tad sam se prvi put upitao –
kako bismo izdržali dobrotu,
mi koji smo od pamtivijeka
na zlo naviknuti?

Ovako znam – sve će,
ma koliko postalo prekrasno,
jednako biti poharano, razoreno,
popaljeno, opljačkano, uništeno.

Kad dođe čas koji će svakako doći.
Kad se oglasi rog u mračnoj šumi
i iz šipražja izmile prikaze s močugama.
Podlaci na čelu s herojem.

*Goran Babić, 7. jul 2025.*

**LAŽ I PETOKRAKA**

Postoji, postoji i prilika, slučaj,
kad se i onaj,
što u mraku vidi petokraku,
smije i može (a možda i mora)
poslužiti neistinom.
Kad je čak poštenije
da slaže
nego da govori istinu.
Ako ti umire drugarica, drug,
ako primijetiš da oko gasne, tamni,
i ako te zadnjom snagom upita
jesmo li izgubili?
Tad! I samo tad,
na uho koje jedva čuje,
u povjerenju šapni
– Nismo!

*Goran Babić, 4. jul 2025.*

## ČUVAR

U svjetlu što blijedi
stojiš na kapiji
i čuvaš.
Oni izlaze, ulaze,
ne vide te.
Opasnije je noću.

Neko mora čuvati.
Tako je to sa dvorcima,
s tvrđavama, koliko god nove bile.
Ti nevidljiv si
uprkos svoj toj koži na odori.

Ništa se ne dešava.
Oni ulaze, izlaze.
Za njih ti mutna si mrlja.
Zamjenjiv

sve dok ne opali hitac ili ne čuje se krik,
i nešto ne počne da se dešava.
Bacaš se ispred
ovih za koje si nevidljiv.

Prestaje to što se dešava.
Ti ostaješ ležati pred kapijom.
U visini tvojih očiju stopala nečija.
Gledaš te noge u cipelama koje blijede
u svjetlu što se gasi.

*Margaret Atwood (prevela Esma Hadžiselimović), 30. jun 2025.*

## DOBROTA

Dobrota se po mojoj kući šunja.
Gospođa Dobrota, tako je fina ona!
Plavi i crveni dragulji njenog prstenja dime se
U prozorima, ogledala
Pune se osmijesima.

Šta je stvarnije od dječjeg plača?
Možda je neobuzdaniji zečji plač
Ali on duše nema.
Šećer liječi sve, tako Dobrota veli.
Šećer je fluid neophodni.
Njegovi kristali, mali topli oblog.

O, dobroto, dobroto,
Što tako ljupko parčiće skupljaš!
Moje japanske svile, ti leptiri očajni,
Čiodama prikačeni mogu biti svakog časa, anestezirani.

A onda ti stižeš, sa šoljom čaja
Parom ovjenčan.
Poezija je mlaz krvi.
Ništa ga ne zaustavlja.
Pružaš mi dva čeda, dvije ruže.

*Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. jun 2025.*

**PUT**

Prošao sam noću vlakom kroz tvoj grad
što blješti kao rascvjetala grana.
Nad tornjevima ponoć.
Mjesec mlad.
I na dnu srca jedna stara rana.
Zaboravih na svijet, na noć, na put…
Tek za trenutak: telefonske žice,

i ponad mora jedan oblak žut.
Tek za trenutak: cvrkut noćne ptice,
i opet put,
i noć,
i dalek put.
Zaboravih na svijet; u svijesti niče
čarobna šuma, čempresi i more,
i tvoje ruke koje u snu sjaje
vatrama stare priče.
O, gdje si?
Sve je noć i sve je sjena.
Bez svijesti lutam svijetom uspomena.
O, gdje si?
Sve je bol i mrak i rana,
a u daljini blješti grad ko divna
proljetna i procvjetala grana.
I dokle tutnji vlak u svjetlost dana,
kroz livade, kroz polja i kroz šume,
u duši niče jedan stari lik.
O, gdje si, draga?
Noć je pala u me.
Noć beskrajna.
I mrak.
I bol.
I krik!

*Gustav Krklec, 23. jun 2025*

**DANIMA VEHNEM U MRTVAJI**

Danima vehnemo u mrtvaji
dok kratko pripetim magarcima
muha u oči larvu istresa
i žega pada kroz šikaru
na Dunaj vodu omajanu

njihanjem skele koja vuče
lelek sa jedne na drugu obalu.

*Refik Ličina, 20. jun 2025*

**Taj muž i ta njegova žena su iz Godocelja**
u prošnju idu zajedno,
muž naprijed, žena
za njim.
Idu putovima svakojakim:
ravnim, krivim, tankim -
i sve tanjim ...
Uvijek jednako: muž naprijed,
žena za njim.
Gore preko neba isto tako idu
njihove sjenke: on naprijed,
ona za njim.
Idu i preko neba putovima
ravnim, krivim, tankim -
i sve tanjim.
Jedne noći će, može biti uz uštap -
pasti sa neba zvijezda...
i niko u Godocelju neće znati
da je to
iz njihovih ruku
ispao štap.

*Ćamil Sijarić, 16. jun 2025*

**30. FEBRUAR**

Ne računajući povremena misteriozna iščeznuća 29-tih februara,
svake godine nas u ljubavi potkradaju za jedan dan.

Kad sam bio mlad o tome nisam vodio računa.

Bilo je i bez te jedne dovoljno subota i srijeda.
Danas mi je važan svaki dan u kome te mogu gledati.

Naš feud koji se protezao na 50 godina budućnosti,
sveo se na najobičnije seosko imanje.

*Izet Sarajlić, 13. jun 2025*

## STANOVNICI

> *Stanovnici zemlje dijele se na dvoje...*
> *Na one koji imaju mozga, ali nemaju vjere*
> *i one koji imaju vjere, ali nemaju mozga*
> *A.A. al-Maari, XI vijek*

Mir neka je s tobom Abul-Ala al-Mari,
Tvorče svijeta
u kojem su rime jedini tirani.

Stanovnici zemlje dijele se
na one što gone i na progonjene
i skrušena duša što stihom se poji

i jednih i drugih jednako se boji.

*Refik Ličina, 9. jun 2025*

## PESMA MENI SAMOM ZA ČETRDESE SEDMI ROĐENDAN

Ja više vremena
Za velike revolucije nemam.

Mnogo je ljudi
Oko mene umrlo
Ugušilo se u suzama
Vetrova
Velikih očekivanja.

Ja imam 47
Ne lomi mi se bagrenje
Ne bih da plivam
Preko reka spasa
Ne prelaze mi se veliki mostovi
Osim isključivo
U svrhu posete gradovima
U kojima do sada
Nisam bio.

Ne da mi se
Da govorim
Velike reči
Neobjašnjiva potreba
Da dajem aplauz
Onima koji zvuče
Kao da su
Na pravoj strani istorije
Nestala je preko noći.

Ni jedna istorija
Nije moja
Jer svaka je pisana
Samo gustom krvlju.

Svako služi onome
Od koga ima koristi
Ja pobednik nisam
Ja ne umem
Toliko da lažem
Mogu samo da govorim

O onome
Što sam prošao
Ono što znam
I ono
Što mogu da isplačem.

Ja više vremena
Za velike revolucije nemam
Skakavci su pojeli
Svako dobro
Koje sam imao
Grickali su sve
Smejali mi se u lice
Između stotinu ustanaka.

Ja nemam više vremena
Za mase beznadežnih
U tom sam smislu
Vrlo i veoma sebičan
Mogu da dam
Koliko imam
Da čujem
Koliko mogu
Da gledam
Dok mi se ne zgadi
Da posle toga
Okrenem leđa
I odem
Fer je
Prema meni samom.

Ja više vremena
Za velike revolucije nemam.

Ne plaču tamo
Ljudi od radosti
Nadolazeće slobode

Već od saznanja
Da radost traje
Samo sekund
U kome poveruju
Da je sloboda moguća.

Može da se plače
Od radosti gledanja u sunce
I lepote plavog neba
I polja nekošenog

I cveća šarenog.
A lepe su
I velike zgrade od stakla
U gradovima
U kojima ljudi vode ljubav
Uvek i svuda

Ostavljajući
Kapi svojih strasti
Po asfaltu crnom
Da iz njih
Rastu ljubičice
I ja samo
Aman aman
Samo ka tome stremim.

*(Pisano između 7. i 12.maja 2025)*

*Boban Stojanović, 2. jun 2025*

**BALANSNI TOČAK**

Tamo gdje mahala sam nebesima
I čekala ljubav tvoju kroz februarski san,

Vidjela sam ptice kako dolijeću, kako se množe
U krošnji stabla, kako se zibaju na grani, nježno gradeći
Gnijezdo u naručju aprila što dolazi sa juga da osvoji
Ovu uspavanu zaravan zemlje, kao zupci kakvog balansnog točka.
Gledala sam kako grade zrak, kretnjom što samo pticama je dana.

Tamo gdje sad nebesima mašem
I ljubav razumijem, poznajući naš avgustovski žar,
Gledam ptice kako promiču pokraj blijedog, mrazom
Iscrtanog bedra jeseni, odvojene od gnijezda, i svaka krilima
Ka jugu krenula, na nebu praveći visoke svoje tačkice,
Kao mladeži ljepote kad obilježe obraz još uvijek savršen.
Gledam ih kako svijaju zrak, u potrazi za onim za čim tragaju ptice.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. jun 2025.*

**SUPARNICA**

Kad bi se mjesec smijao, tebi bi sličio.
Ostavljaš isti dojam
nečeg lijepog, ali razornog.
I ti i on ste veliki pozajmljivači svjetla.
Mjesečeva okrugla usta tuguju nad svijetom;
tvoja bezosjećajna su.

I tvoj prvi je dar da sve u kamen pretvoriš.
Budim se u mauzoleju; ti si tu,
kuckaš prstima po mramornom stolu, tražiš cigarete.
Zlobna kao žena, ali ne tako nervozna,
umireš od želje da kažeš nešto bespogovorno.

I mjesec svoje podanike zlostavlja,
ali bar danju on je smiješan.
Nezadovoljstva tvoja, u drugu ruku,
stižu kroz poštanski otvor sa tačnošću punom ljubavi,

bijela i prazna, rasprostirući se kao ugljenmonoksid.

Nijedan dan nije bezbjedan od vijesti od tebe.
Šetaš po Africi možda, ali misliš na mene.

*Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30.maj 2025.*

## JOŠ MOGU PONEKI OSMIJEH DA SLAŽEM

Još mogu poneki osmijeh da slažem,
poneku sreću da odglumim,
još mogu ponešto lijepo da kažem
svakome osim sebi.
Ne daju mi bolnice, brezovici,
bežanijske kose, kasindoli.
Uzalud se vraćam nekad dragoj slici,
ptici, nebu lišću…
Boli,
boli,
boli…

I krijem se tako krvav, unakažen
u zavjese svoje crne strašne kiše…
još mogu poneki osmijeh da slažem
ali sve tiše,
tiše,
tiše…

*Vito Nikolić, 26.maj 2025.*

## SVETA JOVANKA ORLEANKA NA RAZGLEDNICI

Tu je Jovanka u svom pokorničkom haljetku,
bez oklopa, obrijane glave,
svezana kanapom
kao pripremljeno jagnje za pečenje,

na glavi šešir kao od papira,
i to novinskog, samo bez slova,
šiljata kapa lakrdijaša,
sve blijedo: ruke, bosa stopala,
tanki haljetak, ispran i bezličan,
sve bijelo kao srce plamena:
predosjećaj hoće to učiniti.

Neki sveštenik joj prinosi šibicu.
Ni jedno ni drugo ne izgledaju sretno zbog toga.
Kad je zapale, gorjet će kao knjiga,
kao knjiga koja nikad nije završena,
kao zaključana biblioteka.

Njena dva ljevoruka anđela
i njihove žarke parole
koje su joj šaptali na uho –
Hrabro! Naprijed! Za kralja! –
gorjet će također.
Njihovi će glasovi uvenuti i odlepršati
u zavijucima pepela,

spaljeni ostaci prostog vica
iz duge i razuzdane priče
koju ljudi stalno pričaju o Bogu,
a oni što gledaju s trga klicat će,
spaljujući je očima,
jer svako voli dobru lomaču
i dobar plač, nešto kasnije.

Ti si taj koji je sada čita,
tu Knjigu o Jovanki.

Šta misliš o njoj?
Jovanka, samouvjereni preteča,
ili luđakinja, ili staklena kugla
što u sebi sadrži čist, sažet odlomak
priče čiji i početak i kraj nedostaju?

Sastavit ćeš neki prijevod,
ti i tvoja sijalica na stolu,
ti i tvoj užareni pogled.

*Margaret Atwood (prevela Esma Hadžiselimović), 23.maj 2025.*

**Još jedna pjesma o Jovanki Orleanki**

Ili je zamisli kao staklo,
prozirna tanka staklena kugla,
očvrsli mjehur

povjeren moru
ko zna koliko vjekova prije
i izbačen ovdje

na ovu trošnu obalu
među plastične kese
i slano uže,

začarana boca
što nosi poruku
koju vidiš unutra

na trakici papira,
svako slovo jasno,
svaka riječ nečitka.

*Margaret Atwood (prevela Esma Hadžiselimović), 19. maj 2025.*

## LJUDIMA IZ SARAJEVA

*(pozdrav)*

Dvadeset godina prije
prvih višestranačkih izbora
gledajući užarenu cestu
uz more
dok poput špagete nestaje
usisana točkovima
pored očevog oznojenog ramena
uzimao sam lekcije o životu
Upitah
zašto povremeno (bez razloga) trubi
autima koji idu u susret
i isto tako bez razloga
trube
Tako se pozdravljamo
reče
i oni su iz Sarajeva
Bio sam zadovoljan objašnjnjem
I često bih ga opomenuo
da zatrubi
Volio bih se opet voziti
užarenom cestom
nije važno gdje
uopšte nije važno
trubiti u prolazu
ljudima iz Sarajeva
ljudima iz Sarajeva
Pokušavajući objasniti nekome
ko zaista
zaista želi da sluša
želi da čuje
radi čega

Trubim

*Marko Čejović, 16. maj 2025.*

**SVE JE KAO…**

Dan je kao sunčan
Ti si, kao veseo
Prolaziš, kao, ne vide te

Svima je jako lijepo
Svima je, kao dobro
Svima je, kao ludo…

I ti si, kao sretan!

Živi se, kao u moru
Ptice su, kao slobodne
Budućnost, kao na dlanu

Savjest je, kao čista
I sunce je, kao jasno
O srce, kao pjevaj

Svi, kao brinu o svima
Svako je prijatelj, kao
Svima je kao stalo do tebe
I do svijeta…

I dan, kao ode
I ti se, kao smiješiš
I ništa te, kao ne boli…

*Enes Kišević, 12. maj 2025.*

## SA MILOSRĐEM ZA LAKOME

*Za moju prijateljicu Ruth koja me nagovara da se ispovijedim*

U vezi s tvojim pismom u kojem me moliš
da zovnem svećenika i u kojem me moliš
da nosim ovaj krst koji si priložila;
tvoj vlastiti krst,
tvoj krst što pas ga sveg izgrizao,
ne veći od palca,
mali i drven, bez trnja, sa ružom –

Molim se njegovoj sjeni,
tom mjestu sivom
gdje smjestio se u pismu tvom… zatajan, zatajan.
Gnušam se grijeha mojih, pokušavam da vjerujem
u krst. Dotičem na raspeću nježna bedra njegova, lice mrko,
sa vilicom, njegov čvrsti  vrat, njegov smeđi san.

Istina. Postoji
lijepi Isus.
Do kosti smrznut je kao komad govedine.
Kako je samo očajno htio privući ruke!
Kako očajno ja dodirujem okomitu i vodoravnu njegovu os!
Ali ne mogu. Potreba još uvijek nije vjera.

Cijelo jutro
nosim tvoj krst,
vrpcom za pakovanje o vratu mi obješen.
Blago, onako kako bi dječje srce lupkalo,
lupka me, kao iz druge ruke, nježno čekajući da se rodi.
Ruth, kao blago čuvam pismo koje si mi napisala.

Prijateljice moja, prijateljice moja, ja rođena sam
dokumentirajući grijeh, i rođena

da stalno priznajem ga: to je ono što svaka mi pjesma jeste:
sa milosrđem
za lakome,
ona jezička je rasprava,
čorba crvenog graha za svijet, zvijezda za pacove.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. maj 2025.*

**Seljaci iz Turandola**
Vraćali se sa groba pokojnikovog.
Po tri, četiri puta izrekoše:
Dobar je bio, dobar!
Majka takvog ne radja više.

Izrekoše još malo bola,
zatim se rasturiše
ćutke,
seljaci iz Turandola.

*Ćamil Sijarić, 5. maj 2025.*

**Lajao je, i lajao, i lajao pas.**
I ne bi ništa.
Do što noć još tamnija posta.
Sjedim u mraku.
Ne čujem šūm, ne čujem
Glas.
A sve mi se čini da imam u kući
Gosta,
Koga vidi samo pas.

*Ćamil Sijarić, 2. maj 2025.*

## ČAMAC

Veče se spušta, brda se zgušnjavaju;
crvenilo i žutilo blijede iz lišća.
Borovi, hladni, postaju svoje sjenke.

Pod njima voda se smirila,
podrhtava u njoj zalazak sunca.
Još jedan ode dole da pridruži se ostalima.

Sad jezero i širi se
i smanjuje – u isti mah.

Tama što po danu se
pod površinom skriva,
izranja poput magle
il' kao magla sama.

Udaljenost nestaje, odsustvo
udaljenosti pritišće oči.

Ne vidi se jezero,
samo obrisi brda
skoro istovjetni,

poznati mi kao san,
obala za obalom odmotava se
u obrisima usporenog disanja.

Plovim oslanjajući se na dodir,
čamac kao rukom opipava
plićake i tu, među
mrtvim drvećem, preko stijena
što rastu nevidljive,
sloj po sloj potopljenog vremena otpada.

Tako sam naučila upravljati
kroz tamu bez zvijezda.

Izgubiti se – samo je neuspjeh sjećanja.

*Margaret Atwood (prevela Esma Hadžiselimović), 28.april 2025.*

**TELEFONSKI RAZGOVOR**

Cijena je izgledala razumna, lokacija
nebitna. Gazdarica se zaklela da ne stanuje
u zgradi. Ništa drugo nije preostalo do
samoispovijedi. „Gospođo," upozorih,
„Mrzim uzaludna putovanja – ja sam Afrikanac."
Tišina. Prigušena transmisija prefinjenog odgoja pod pritiskom. Glas, kad se javio,
bio je obojen karminom, uz zveckanje dugog pozlaćenog
čibuka. Uhvaćen sam, podlo.
„KOLIKO TAMNI?"... Nisam pogrešno čuo... „JESTE LI SVJETLIJI ILI VEOMA TAMNI?"
Dugme B. Dugme A*. Zaudara
užegli zadah iz javne govornice za skrivanje i razgovor.
Crvena kabina. Crvena poštanska kutija. Crveni dvokatni
autobus što škripi po asfaltu.
Bilo je stvarno! Posramljen
nepristojnim mūkom, moja se
zbunjenost pretvori u predaju, moleći za pojednostavljenje.
Bila je obazriva, promijenivši fokus –
„JESTE LI TAMNI? ILI VEOMA SVJETLI?"
Otkrovenje se javi:
„Mislite – kao crna ili mliječna čokolada?"
Naglasak joj je bio klinički, razoran u svojoj
hladnoj bezličnosti. Brzo sam, uskladivši frekvenciju,
izabrao: „Zapadnoafrička sepija" – i dodao,

„Tako mi piše u pasošu.“ Tišina za spektroskopski
uzlet mašte, sve dok istina ne promijeni njen
ton, oštar kroz slušalicu – „ŠTA JE TO?“ priznajući: „NE ZNAM ŠTA JE TO.“
„Kao brineta.“
„TO JE TAMNO, ZAR NE?“
„Ne u potpunosti.
Po licu sam brineta, ali, gospođo, trebali biste vidjeti ostatak mene. Dlanovi, tabani –
peroksidno su plavi. Trenje, izazvano,
zvuči budalasto, gospođo, sjedenjem,
obojilo je moju zadnjici u gavran-crno –
Samo trenutak, gospođo!“ – naslutih
režanje slušalice prije nego će tresnuti o moje uši
poput groma – „Gospođo,“ zamolih, „ne biste li radije
sami pogledali?“

*u engleskim telefonskim kabinama dugme A je za početak, a B za kraj konverzacije. Odražava autorovu dilemu da li da prekine razgovor ili nastavi.

*Wole Soyinka (prevela Esma Hadžiselimović), 25.april 2025.*

**NOĆNE VATRE**

Kad mi je bilo pet godina, u Louisvilleu,
vozili smo se da gledamo noćne požare. Nas sedmero,
sve pidžame i nosevi što cure, ugurani u Oldsmobil,
jurili smo prema dimu. Bilo je to nakon što je otac
izgubio posao, pa mu je to što nije više ustajao rano ujutro
ostavljalo vremena: budan iza ponoći, čitao bi stare novine
bez vijesti, rješavao ukrštenice dok ne bi
slomio olovku među zubima, bijesan. Kad god bi čuo
vučje zavijanje sirene, probudio bi majku,
a ona bi drmusanjem i gurkanjem nas izvlačila iz sna.
Jednom probuđeni, žudjeli smo za mirisom

izgorenog drveta, za plamenom što se penje
do vrhova borova.
Moj stari je najviše volio voziti se kroz bogate četvrti,
psujući veselo dok bi pratio vatrogasna kola
što su vijugala poput zmajeva i rezala tišinu ulica.
Bio je to festival, karneval.
Ako bi pred kućom stajao Cadillac ili bilo kakav
auto na zakrivljenom prilazu, otac bi se nasmiješio
osmijehom iz tajnog, krhkog srca.
Lice bi mu se osvijetlilo na toploti razaranja
kao da se tu nešto stvara, ili ispravlja.
Zabacila bih glavu unatrag da gledam iskrice
kako proždiru nebo. Otac, koji nas nikad
nije grlio, uzeo bi me za ruku i pokazivao
žar koji je padao poput snijega, ili bi, ushićen,
pokazivao urušeno stepenište.
Majka je gledala oca, ne kuću. Bila bi sretna
samo kad bismo bili spremni poći, kad bi sve
bilo gotovo i ništa više nije ostalo da izgori.
Vozeći se kući, zaspala bi na prednjem sjedištu,
dok smo se mi stiskali otraga. U retrovizoru sam mogla
vidjeti tiho lice mog starog, oči njegove hodnici ispunjeni dimom.

*Regina Barreca (prevela Esma Hadžiselimović), 21.april 2025.*

**LJETNI DAN**

Ko stvori svijet?
Ko stvori labuda, i crnog medvjeda?
Ko stvori skakavca?
Ovog skakavca, mislim –
tog što baci se iz trave,
što šećer mi s dlana jede,
što vilicom pomiče naprijed-nazad, a ne gore-dolje –
što oko sebe gleda tim svojim velikim, kompliciranim očima.

Sad podiže blijede prednje noge i lice pere pomno.
Sad širi krila i lebdeći odlazi.
Ne znam tačno molitva šta je.
No znam kako pokloniti pažnju, kako pasti
u travu, kako klečati u travi,
kako biti dokon i blagoslovljen, kako lutati poljima –
što sam i činila cijeloga dana.
Reci mi, šta drugo sam trebala uraditi?
Zar sve ne umire, napokon, i prerano?
Reci mi, šta ti kaniš činiti
sa svojim jedinim divljim i dragocjenim životom?

*Mary Oliver (prevela Esma Hadžiselimović), 18.april 2025.*

**PUT KA MIRU**

Mladi Abdel Mahdi Shahmay imao je samo 18 godina,
Najmladji od devetoro djece,
Nikad noć nije proveo daleko od kuće.
Na slici u New York Timesu majka je držala njegovu sliku
Da se vidi da je sve više ubijanja na putu ka miru.

Bio je visok, mršav momak, sa rijetkim brčićima,
Prerušen u ortodoksnog Jevrejina
U prepunom autobusu u Jerusalemu, sa nekima što preživješe
Drugi Svjetski Rat.
Gromoglasna eksplozija raznijela je prozorska stakla 200 jardi uokolo,
Uz daljnje odmazde i sedamnaest mrtvih na putu ka miru.

Na uglu Avenije King George i ulice Jaffa putnici se ukrcaše na autobus 14A.
U prolazu pored vozača bio je Abdel Mahdi Shahmay,
I zadnje što je izgovorio
Na ovoj zemlji bilo je 'Bog je velik i Bog je dobar',
i onda ih je sve raznio za neko carstvo što doći će na putu ka miru.

U odgovoru na to, sad poljubac smrti stići će Yassera Tahu,
Visokog člana Hamasove miltantne grupe, kako Izrael tvrdi.
I Izrael posla četiri helikoptera, plamen zahvati njegov bijeli Opel
U kome poginuše njegova žena i trogodišnje dijete.
Ostali od njih samo su kosturi crni.

Našli su kasnije dječiju flašicu i par malenih cipela,
I mahali njima pred kamerama,
Dok Izrael je tvrdio da nisu znali
Da u kolima su bili žena i dijete.
Sad blokade su po putevima i sve je samo patnja što vidi se na TV.
Al' nijedna strana nikada odreći se neće ni najmanjeg prava
Na putu ka miru.

Svoju zadnju ofanzivu protiv Hamasa Izrael pokrenu u utorak.
Dva dana kasnije Hamas uzvrati ubistvima pet izraelskih vojnika.
Iako hiljade je mrtvih i ranjenih na obje
Strane, većinom civila sa Bliskog Istoka,
Mržnjom oni i dalje napajaju svoju djecu da vode rat starog čovjeka
I umru na putu ka miru.

'Ovo je naša zemlja i za nju ćemo se boriti
do poslednjeg daha', kažu i Palestinci i Jevreji.
i svaka će strana odsjeći ruku svakome ko pokuša da zaustavi otpor.
Ako te desno oko uvrijedi onda ga moraš iskopati.
I Mahmoud Abbas i Sharon izgubili su se
Na putu ka miru.

Kissinger jednom reče, 'Mi nemamo prijatelje, Amerika ima samo interese'.
Sad naš predsjednik želi da izgleda kao heroj
I žudi da bude ponovo izabran.
Ali Bush nije spreman da riskira svoju budućnost
U strahu od vlastitih političkih grešaka.
Tako on za stolom igra šah i pozira za novine,
Deset hiljada milja udaljen od puta ka miru.

U videu koji su našli u kući Abdel Mahdi Sahmaya
Vidi se kako drži kalašnjikov i govori glasom dječaka.
Bio je odličan učenik,
Trudio se u školi, izgledalo je kao da za njega ima budućnost.
Majci je rekao da ima test tog dana
Kad otišao je putem ka miru.

Fundamentalističko ubijanje na obje strane
Stoji na putu mira.
Ali može li neko da mi kaže zašto naoružavamo
Izraelsku armiju puškama i tenkovima i mecima?
I ako je Bog velik i ako Bog je dobar,
Kako to on ne može da promijeni srca tih ljudi?
Možda Bog je i sam izgubljen, i treba mu pomoć,
Možda Bogu treba sva naša pomoć.
Možda Bog je i sam izgubljen i treba mu pomoć
Dok ide putem ka miru.

I tako, možda Bog je i izgubljen i treba pomoć.
Možda Bogu treba sva naša pomoć.
Izgubljen na putu ka miru,
Izgubljen na putu ka miru
Dok hoda putem što vodi ka miru.

*Tom Waits (prevela Esma Hadžiselimović), 14.april 2025.*

**Nadjoh starca gdje leži kraj kamena.**
Upitah ga zašto tu leži, zašto je sam.
Odgovori mi zar ne vidim da je u društvu,
da je pokraj njega kām.
Kad umrem – veli – kad legnem
da vječnim snom spavam,
pobošće mi kamen nad glavom,
pa se na njega navikavam.

*Ćamil Sijarić, 11. april 2025.*

**O sebi sam ovako razmišljao:**
svejedno mi je – bio živ, ili ne bio.
Tek prolazeći pokraj izvora,
sa kojeg sam nekad pio,
uplaših se kad vidjeh
da je presušio.

*Ćamil Sijarić, 7. april 2025.*

**NOVI KOLOS** *

*(Sonet Novi Kolos Emma Lazarus je napisala1883. godine da pomogne prikupljanje novca za konstrukciju postolja za Kip slobode na ulasku u njujoršku luku. Bronzana ploča sa stihovima pjesme postavljena je 1903. na unutrašnjem zidu postolja Kipa slobode.)*

Ne poput odvažnog diva iz grčke slave, što pobjedničkim
Korakom zakoračuje sa jedne obale na drugu; ovdje,
Na morskim kapijama zalaskom sunca okupanim,
Žena će moćna stajati sa bakljom čiji je plamen munja
Uhićena, a ime joj je Majka svih prognanih. Iz njene
Ruke svjetionika sija dobrodošlica cijelom svijetu; njen
Blagi pogled gospodari lukom između dva grada, zrakom
Premošćena. “Zadržite, zemlje drevne, vašu opjevanu raskoš! “,
Plače ona nijemim usnama. “Dajte mi vaše umorne,
Vaše sirote, vaše mase zbijene što čeznu da dišu slobodno,
Jadne otpadnike sa vaših prenapučenih obala. Njih mi
Pošaljite, beskućnike, izmučene olujama sudbine, ja njima
Kraj zlatnih vrata podižem moju svjetiljku! “

- *Kolos sa Rodosa je statua koju je napravio grčki skulptor Ares iz Lindosa 282 godine prije naše ere u slavu Heliosa, boga sunca iz grčke mitologije.*

*Emma Lazarus (prevela Esma Hadžiselimović), 4.april 2025.*

## IZBJEGLICA

*Mirudinu Aldobašiću*

Pišam se, veli,
na temelje ove države.
Pišam se u cipele Predsjedniku
ako me ne vrate kući.

A Lincoln je govorio
da državi treba davati
od nje da bi se uzelo
(otprilike tako).

I gdje je danas
mogućnost za bosanskog pjesnika
da, na poljski način barem,
angažiran bude,
a da bude pjesnik,
i da bude čovjek?

Pišam se na pjesnika bosanskog
uostalom.

*Amir Brka, 31. mart 2025.*

## KAKO SMO DOŽIVJELI IMPLOZIJU

Osupnuti netom zaustavljenim kiklopom
koji je sačuvao jedno oko
kojim nas još uvijek motri

mi raspravljamo dugo
o tome čime smo ga hranili
te je narastao tako velik
tako jak i zao postao
pa smo se tako silno istrošili
da bi smo ga učinili poluslijepim

Nema sumnje da ćemo naći odgovor
a onda će mu se dohakati sasvim
jer mi smo pametni
ta mi smo nacionalni intelektualci
tako mislimo mi
a tako, bome, i jest to

Za stolom do našeg sjedi
nekoliko demobiliziranih boraca
ispijaju na eks i galame
zatim traže da im mi
platimo jednu rundu
velimo im da ni mi nemamo više

- Vrijeme je – kaže onda gazda
jer policijski će sat.

I tad smo svi doživjeli imploziju
ako se tako može nazvati pojava
kad prazninu ispuni bijes

(1996)

*Amir Brka, 28. mart 2025.*

**JEDNA ZEMLJA**

Ima u zemlji

jedna soba
u kojoj djeca naša
prsti oči ruke glave
njihove igračke

Ima u glavi
jedna misao
u kojoj noć naša
zubi krv noževi
vukodlaci njeni

Ima u srcu
bol jedna
u kojoj ništa više naše
nije.

*Amir Brka, 24. mart 2025.*

**ИЗ НОЋИ У НОЋ**

Из ноћи у ноћ лежим на десном боку,
нађем се на неком неосвијетљеном путу,
пробудим се из сна и зурим у мрак.
Видим да није тако страшно бити
мртав, страшније је када смрт
на твоје очи прелази у полутаму,
кад се из посмртних часова враћаш
у дуге, непролазне предсмртне сате;
вријеме у којем све тугује због свега.
Не палим свјетло и не гледам на сат;
није тако страшно не знати гдје си заноћио
и када си заспао, ни ко је дубље потонуо
у сан – бог, свијет, град или твој глас,
и није тако страшно када занијемимо
од превелике јасноће свјетлости и таме,

нити је тако страшно када нас прогута
мрак као што зора гута слабашно улично
свјетло. Страшније је будити се прије зоре,
преносити неке тешке, непомичне мисли
из глувог доба ноћи у још један дан.

*Милан Гарић, 21. март 2025.*

**OREMUS**

Oni koji kradu kažu: ne psuj.
Oni koji ubijaju kažu: poštuj dan Gospodnji.
Oni koji poštuju dan Gospodnji ne poštuju Gospoda.
Oni koji ubijaju Boga kažu: ne spominji ime Božje
U ispraznost.

Oni koji lažu navode tvoje zapovijedi:
Peta ne ubij, šesta ne ukradi, osma ne reci lažno svjedočanstvo.
Oni koji kradu lažno svjedoče.
Oni koji kradu kažu: ne poželi tuđeg druga.
Oni koji ubijaju kažu: ja sam gospodin bog tvoj
I nemaj drugih bogova osim mene.

Oni koji lažu poštuju dan Gospodnji
I navode spisak tvojih ostalih zapovijedi.
Oni koji kradu kažu: ne poželi tuđe stvari
Da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.

Oni koji ubijaju kažu: poštuj one koji kradu
Da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
Oni koji lažu kažu da tvoje ime svjedoče
I kažu: ne spominji ime Božje

U ispraznost.

*Mile Stojić, 17. mart 2025.*

## ZNANSTVENO JE DOKAZANO

*Uspomeni Michaela Schröna*

Da se knjige, u kojima su tiskane
naše pjesme, same od sebe raspadnu
Za četiri stoljeća, krenu za nama
U prah.

Da je na planetu Veneri,
Kao i nama u Bosni,
Jedan dan
Duži od godine.

Da stanice našeg tijela umiru
I regeneriraju se,
tako da za pola stoljeća
U tijelu više nema
Niti jedne iste.

Da ljubav traje prosječno tri
Godine, a posmrtno živi dugo
U sjećanjima, pjesmama.
Da je potrebno aktivirati
sedamnaest mišića lica
za smijeh, a četerdeset i tri
za plač.

Da, kad se ugasi
Jedna zvijezda na nebu
Njezin sjaj do nas dopire
Još godinama
Ona i mrtva sja.

*Mile Stojić, 14. mart 2025.*

**NIKAD NE RECI**

Nikad ne reci ne može biti gore
Može

Nikad ne reci nije bilo gore
Bilo je

Ako ljudi nisu dosegli vrh brijega
dotakli su dno ponora

Prema kome je ovo što je tebe snašlo
mačji kašalj

Čokolda traži maline
uzberi ih
Domovina traži sinove
rodi ih
Tvoja draga ište okove
iskuj ih
Crna zemlja vapi grobove
kopaj ih

Ono što su načinile mudre knjige
sitno je
Ono što su učinile lude knjige
silno je

Ubog je repertoar draganja
bogat je repertoar mučenja

Moćan je gnjev Zeusov

nemoćan je vapaj Jezusov

Nikad ne reci: ne može gore
može

Nikad ne reci: nije bilo gore
bilo je

*Mile Stojić, 10. mart 2025.*

## PRIČA SA ISTOČNE STRANE

Istine su neodržive! Navijali smo, kao na psećim
trkama, za laži koje najžešće laju. Moj brat je
potkazao debelu komšijsku kravu da je preživala
marihuanu. Zbog buduće izdaje svi smo, ko mali
isusi, vukli krst srpa i čekića na leđima. I zaista,
kad se gvozdena zavjesa, kao zastor za tuš, otkačila
i sasula u sapunicu, nagi, u čizmama od sedam milja,
preskakali smo na suprotnu stranu da se ponovo
rodimo.

Pokošena trava miriše kao i ranije svojom krvlju,
onakvom kakva je, i crveno lice mjeseca gleda
kroz čemprese, pobodene u red poput vret.nā,
kao kroz željezne šipke tamničkog prozora. Jedino
riječi su slobodne! Ali ničemu služe jer nepoželjne
su istine. Na noćnom nebu, svima dostupnom,
cvjeta kamenje i ruka mraka upreže u sazviježđe
Velikih kola sazviježđe Malog medvjeda. Ne shvatam
kako nam uopšte uspijeva da o tome ništa ne znamo.

*Milorad Pejić, 7. mart 2025.*

## PRIČA ZA ZAPADNE STRANE

Od stotinu izuma i genijalnih pronalazaka najviše
zarađujemo na izvozu konopa za vješanje.
Igračkama užasa podmirujemo simpatične tirane
i ovo perje slobode kojim se kitimo očerupano je
naživo sa krila potlačenih ptica Arhipelaga Raka.
Dignemo ponekad glas ali suočena sa prepunim
tezgama mesa i buradima vina naša se pravičnost,
kratka koliko i pseći stid, brzo u pljuvački razvodni.

Ali, shvati me, imamo i mi košmare! Neprijatelj
ne miruje i prema dojavama s osmatračnica barbari
ponovo jašu u izvraćenim ovcama kao u pancirnim
košuljama. Udvostručili smo istočne granice
ljudstvom koje ne spava. Naše kaznene ekspedicije
zabadaju svakog dana, kao žaoke, pobjedničke
zastave carevine na mala zgarišta ali kući se vraćaju
bez radosti. Napredujemo ali sa strahom! I tome
nema kraja, divljaci naprosto ne razumiju poraz.

*Milorad Pejić, 3. mart 2025.*

## AKO

Ako sačuvati hladnu glavu možeš dok svi oko tebe
Gube svoju i tebe za to krive,
Ako vjerovati možeš sebi kad svi u tebe sumnjaju,
A ipak ostaviti mjesta i za sumnju njihovu;
Ako možeš čekati a ne umoriti se od čekanja,
Il' kad lažu te, ne upuštati se i sam u laži,
I ne uzvratiti mržnjom kad mrze te,
Sve pri tom ne uznoseći se, niti govoreći suviše mudro.

Ako sanjati možeš — a da snovi ne ovladaju tobom;
Ako možeš misliti — a da ti misao ne postane cilj;
Ako suočiti se možeš sa Trijumfom i Porazom
I ta dva prevaranta tretirati jednako;
Ako podnijeti možeš da čuješ kako istinu tvoju
Varalice izvrću da namame budale,
Ili gledati kako se ruši ono čemu život si posvetio,
Pa prionuti na posao iznova sa dotrajalim alatkama;

Ako možeš staviti na hrpu sve svoje dobitke
I kockati njima na jednom okretaju točka,
Izgubiti, i krenuti iznova od početka
A da nikad ne prozboriš ni riječ o svom gubitku;
Ako prisiliti možeš srce, nerve i mišiće
Da služe te i kad tijelo već posustalo je,
I izdržati i kad u tebi više ostalo ništa nije
Do volje koja im poručuje: "Izdrži! "

Ako možeš sa gomilom razgovarati a čast sačuvati,
Sa kraljevima hoditi — a ne izgubiti vezu sa pukom,
Ako te ni dušman ni prijatelj dragi povrijediti ne mogu,
Ako ti svi ljudi jednako vrijede, no niko previše;
Ako ispuniti možeš neumoljivu minutu
Sa šezdeset sekundi trčanja ka cilju,
Tvoja je zemlja i sve što je na njoj,
I — što je više od svega — bićeš Čovjek, sine moj!

*Rudyard Kipling (prevela Esma Hadžiselimović), 28. februar 2025.*

**VRLO KRATKA PJESMA**

Jednom, kad bijah mlada i iskrena,
Netko me ostavi tužnom –
Slomi moje krhko srce na dva dijela;
I to veoma je loše.

Ljubav je za nesretni svijet,
Ljubav ništa drugo do kletva je.
Jednom bješe srce jedno što ja slomih;
I to, mislim, mnogo gore je.

*Dorothy Parker (prevela Esma Hadžiselimović), 24. februar 2025.*

**BRIJEST**

Znam dno, ona* kaže. Znam ga vrškom mog velikog korijena.
To je ono čega se bojiš.
Ne bojim se ja toga: bila sam tamo.

Je li to more što čuješ u meni?
Njegovo nezadovoljstvo?
Ili glas ničega, što tvoje ludilo bijaše?

Ljubav je sjenka.
Kako lažeš i plačeš nakon nje
Slušaj: to njena su kopita: razularila se, kao konj.

Svu noć ću stoga galopirati, žestoko,
Dok glava ti ne postane kamen, i mali travnjak jastuk tvoj,
Što odjekuje, odjekuje.

Ili da ti otrovā zvuk donesem?
Ovo sad je kiša, ovaj veliki tajac.
A ovo plodovi njeni: kalajno-bijeli, kao arsenik.

Otpatila sam grozote sunčevih zalazaka.
Do korijena spržena
Moja crvena vlakna gore i uspravljaju se, ruka od žice.

Sad lomim se u komade što lete uokolo kao palice.

Vjetar takve žestine
Ne trpi ostajanje po strani: moram vriskati.

I mjesec je nesmiljen: okrutno bi da me
Odvuče, budući da jalov je.
Njegov sjaj me povređuje. Ili sam to možda ja njega uhvatila.

Puštam ga da ide. Puštam ga da ide,
Oslabljen i beživotan, kao poslije velike operacije.
Kako me tvoji loši snovi obuzimaju i obdaruju.

Krik me nastanjuje.
Noću on izlepršа
Tražeći, svojim kandžama, nešto da voli.

Užasnuta sam tom mračnom stvari
Koja spava u meni;
Cijeli dan osjećam blage joj, perjaste okrete,
Njenu zloćudnost.

Oblaci prolaze i raspršuju se.
Jesu li lica ljubavi to, te bijele nepovratnosti?
Zar zbog takvih uzrujavam moje srce?

Nesposobna sam za više znanja.
Šta je to, to lice
Tako krvoždedno u smrtnom zagrljaju grana? –

Njegove zmijske kiseline sikću.
Ono volju pretvori u kamen. To pojedinačne su, spore greške
Koje ubijaju, ubijaju, ubijaju.

**brijest je ovdje ženskog roda, žena*

*Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. februar 2025.*

**RAŠKI SLIKAR**

Pred crkvu i reku stanem, pa zaćutim...
I mislim,
dal` umre mlad taj čovek,
k`o Djordjone
il` prastar k`o Ticijan?

Možda ga je zavolela Nemanjićka,
visoka i mlada,
obesna i mudra, poput očeva,
i rekla mu noći borove
poneko divno slovo ljubve, velmoško...

I posle je on pretočio njene oči i ruke
u Bogorodičin lik,
nežan i pomalo ljubičast, prolećan,
pa su se jednoj ljudskoj ljubavi
klanjali starovlaški čobani
i časni jereji zlatnih odeždi.

A on dugo nosio
carskim putevima od Ibra do Soluna
jedan mili lik…kao amajliju.

Sad, kad je sve prah
i kad je sve tako sveto,
pred crkvu i reku stanem, pa zaćutim...
I mislim,
dal` umre mlad taj čovek
k`o Djordjone,
il star i grešan k`o Ticijan?

*Svetislav Mandić, 17. februar 2025.*

## ČEMPRESI NAD PERASTOM

Samuju čempresi usred kamena
ko krila lasta, iz neba pala,
ili je mornarska žena
jarbole crne
izdeljala.

Pa celog dana gleda u more
ne bi li mrtve podigla lađe
da joj već jednom odgovore
gde bela jedra
za njih da nađe.

*Svetislav Mandić, 14. februar 2025.*

## CVIJET NA ZGARIŠTU

Došao sam ali rodnoga doma nisam našao
i nikog nije bilo da zagrli umornog gosta.
Jedan me samo rani cvijet na zgarištu dočekao
a meni je bilo i to dosta, dosta...

Sâm sam skinuo šinjel oveštali,
sâm sam oprao gar sa ruku bijelih
i slagao bih da kažem nisam plakao,
i da mi se srce nije zaledilo.

*Risto Tošović, 10. februar 2025.*

**Imam jedan prsten,**

stari prsten starog Rimljanina.
Izvađen je iz groba.

Ima jedno doba
kako me muči taj prsten:
sve mi se čini da mi onaj Rimljanin govori
da je i on, kad je živ bio, na istom, na malom prstu
taj prsten nosio.

*Ćamil Sijarić, 7. februar 2025.*

**Naiđoh na napušten put kroz goru.**
Izraslo po njemu granje, izrasla trava.

Naiđoh na grob kraj puta –
na kamena dva, jedan iznad nogu,
drugi iznad glave.

I sad smo tu od putnika samo
nas dva.
Taj koji je nekad na putu zastao…
I ja.
Nastavih dalje tim napuštenim
putem kroz goru.
I sve mi se čini da više sam ne putujem,
Da uz svoje, i njegove korake čujem.

*Ćamil Sijarić, 3. februar 2025.*

**Davno je umro naš bubnjadžija**
Noću –
Kad tišina groblje pokrije,
Kad vjetrovi ne huje,

Može da se čuje
Kako bubnjadžija mrtvima
U bubanj bije.
Tad kao da niko ni umro nije.
Tad razdaljina izmedju njih pod
Zemljom i nas gore
Veća nije
Od dvije
Palice bubnjadžije.

*Ćamil Sijarić, 31. januar 2025.*

**SEDAM UKORA**

Sedam sam puta prezreo dušu svoju:

Prvi put kad vidjeh kako slaba se čini
samo da bi mogla uzdići se visoko.

Drugi put kad vidjeh kako hini hromost
pred obogaljenim.

Treći put kad imala je da bira između teškog i laganog,
i ona odabra lagano.

Četvrti put kad, nakon što zgriješi, ona utješi sebe
da i drugi griješe.

Peti put kad strah od neuspjeha nazva slabošću,
i svoju trpljivost nazva snagom.

Šesti put kad pokaza prezir za lice ružno, ne znajući
da to samo jedna je od njenih vlastitih maski.

I sedmi put kad pjevala je hvalospjeve,

i smatrala to vrlinom.

*Kahlil Gibran (prevela Esma Hadžiselimović), 27. januar 2025.*

**STRAH**

Kažu da, prije nego što uđe u more,
rijeka od straha uzdrhti.

Osvrne se unatrag na put koji je prevalila,
od planinskih visova –
duga, vijugava cesta kroz šume i sela.

A pred sobom
okean vidi, tako velik
da ući u njega
ništa se manjim ne čini do nestati zauvijek.

Ali drugog puta nema.
Natrag se ne može.

Niko natrag ne može.
Vratiti se natrag nemoguće je u postojanju.

Stoga rijeka riskirati mora i uroniti u okean,
jer samo tada straha će nestati,
jer samo tako ona će spoznati
da ne radi se o nestajanju u okeanu
nego o postajanju okeanom.

*Kahlil Gibran (prevela Esma Hadžiselimović), 24. januar 2025.*

**Taj čovjek**

s oznakom na kapi –
da se zna ko je,
sjeo je mirno na stolicu.
I isto tako mirno nož zabo
u sto –
da se zna ko je.
I ništa zasad: nož mu tu,
tu on mirno sjedi –
i ništa zasad: do što u kafani
o gredi
lampa i dalje gori.
Napolju je lijepa noć.
Kad bi se otvorili prozori,
vidjela bi se mjesečina –
i ništa zasad: do što niko
ne zbori.

*Ćamil Sijarić, 20. januar 2025.*

**Imamo silne djevojke u Šipovicama**
Žanju ječam žito i pjevaju,
pjevaju.
Jeleci im na prsima pucaju.
Košulje im prskaju.
Kidaju se petlje.
Ne mare za jeleke.
Ne mare za košulje.
Pjevaju, pjevaju naše
djevojke
iz Šipovica.
Ječam žito žanju.
Tako danju…
A noću izadju na mjesečinu,
po zelenoj, po rosnoj travi popadaju,
prstima prsa pršte,

iz kose kidaju uvojke
i vrište, vrište od muke što su
djevojke
iz Šipovica.

*Ćamil Sijarić, 17. januar 2025.*

**U DUBOKOM MUZEJU**

Bože moj, Bože, u kakvom sam ovo kutku čudnom?
Ne umrijeh li, sa krvlju što niz stub se slijeva
i plućima što za zrak se bore, mrtva tu zbog grijeha
svačijih, dok prokisla usta sa dušom mi se opraštaju.
S mojim je tijelom zacijelo svršeno? Umrla sam zaista?
Ipak, znam, ovdje sam. Kakvo je ovo mjesto?
Hladna i slaba, ipak životom pulsiram. Lagala sam.
Da, lagala. Ili to iz nekog prokletog kukavičluka
moje tijelo neće da odustane od mene. Rukom
dotičem finu tkaninu, obrazi mi hladni. Ako
ovo je ad, onda ad i nije bogzna čemu, ni poseban
ni ružan kao što mi je bilo rečeno. Šta to čujem
da njuška i grebe sred ove tmice idući k meni? Oblutak
u hodu jezikom pomiče dok smješta se tu, gospodar.
Kako se mogu moliti? On dahće; to zadah je sa licem
kao koža magareća. Liže mi rane. Povrijeđen je, mislim,
dok glavicu mu tičem. Krvari. Ja što oprostih i ubicama
i kurvama sad moram čekati ko stari Jona, ni živa ni
mrtva, gladeći nespretnu životinjicu. Pacova. Zubima
testira me; čeka, ko dobar kuhar što svoj je na svom.
Opraštam mu, kao što oprostih mom Judi onaj
novac što uze. Sad njegovu meku crvenu ranu prinosim
mojim usnama, dok braća njegova hrle unutra, dlakavi
anđeli što uzimaju moj dar. Gležnji su moji svirala.
Nestaju mi kukovi i ručni zglobovi. Tri dana već, za ljubav
Božju, blagosiljam tu drugu smrt. O, ne u zraku – u blatu.

Ispod gnjilih vena korijenja, ispod tržnica, ispod
ovčije postelje gdje brdo je hrana, ispod vinogradskog
glatkog plodovlja, ja hodam. Svoje proroštvo i strah
posvećujem trbusima i čeljustima pacova. Daleko dole
ispod Križa, ja ispravljam mane njegove. Očuvali smo čudo.
Mene tu neće biti.

Anne Sexton *(preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. januar 2025.*

## DOĐE NAŠ RATNIK IZ RATA U GRČKOJ

Dođe naš ratnik iz rata u Grčkoj
i donese grčku tepsiju i po tijelu
rane

Žene mu rekoše da mu tepsija
iz Grčke ne valja, jer je plitka.

Mi mu rekosmo da mu ni rane
iz Grčke ne valjaju, jer su plitke.

Rekosmo mu:
Mi bismo ti kod kuće zadali dublje
rane.

*Ćamil Sijarić, 10. januar 2025.*

## BOLESNIK SARAJEVA

Nisam razumio
prije trideset godina
stih Anonima iz Sarajeva

trista godina star

U domovini
ostah željan
domovine

Što god nisam
prije trideset godina
umio razumjeti
danas mi se događa

*Abdulah Sidran, 6. januar 2025.*

**ASIZI**

spoznali smo okrutnost trešanja u cvatu
i pošli smo na vrh brda
odakle se vidi zvonik u dolini
iznad crte snega i lovora nad kojim
Aurora rasipa škrtu vatru
nismo mnogo pričali išli smo zagrljeni
kao utopljenici čija krv nosi u sebi
i poljupce i zvezde i bliske obale
onda smo sišli do gostionice u dolini
seli u uglu i pili čaj ti sa limunom
ja sa rumom i ti si izdržala moj pogled
i ja sam izdržao tvoj pogled
ne život se stiče u poljupcu koji nas
ne razume u koncentričnom krugu
godišnjih doba izmirenih sa lišćem
i kostima kroz koje se kao kroz dogled
zviždi u dečijim igrama
Šefsberi u mantilu priča o komadu
u kome Vrlina i Porok
izjednačeni teraju na izbor akustične ljude

a ja znam a ja znam da Šefsberi i ja
i ti s povijenim ramenima tu u uglu
predstavljamo jednu malu sklupčanu smrt

*Dragan Kaluđerović, 3. januar 2025.*